

ТАЙЫР ЖАРОКОВ

ТАҢДАМАЛЫ ШЫҒАРМАЛАР

Төрт томдық

ТАЙЫР ЖАРОКОВ

ТАҢДАМАЛЫ ШЫҒАРМАЛАР

Бірінші том

өлеңдер
мен поэмалар

(1927—1937)

Редакция алқасы: *С. Мұқанов, Қ. Бекхожин,
С. Сейітов, Е. Әукебаев, Қ. Мырзалиев.*

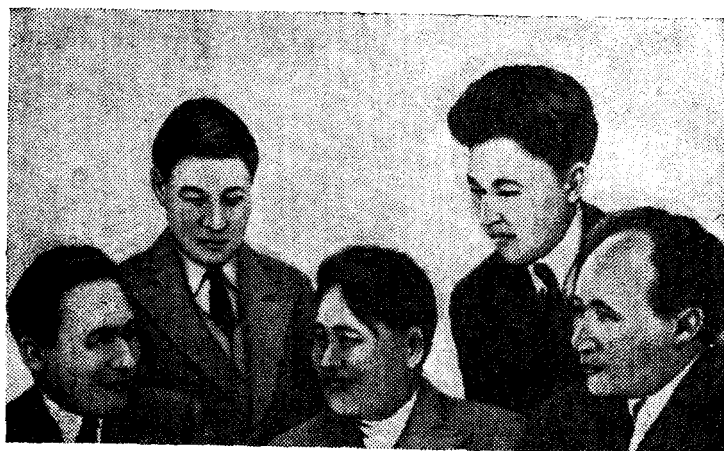
Құрастырған Сағынғали Сейітов

12 беттегі суретте (солдан оңға қарай) *І. Жансүгіров,
Т. Жароков, Б. Майлин, М. Қаратаев, М. Әуезов.*

148 беттегі суретте *Т. Жароков* семьясы арасында.

344 беттегі суретте (солдан оңға қарай) *Жамбыл,
Тайыр, Жамбылдың баласы Тезекбай, Ғали.*

ӨЛЕҢДЕР

1927 — 1930

ЛЕНИН

Көрінген, көк шарайна мөлдір аспан,
Күн туып, сол аспаннан нұрын шашқан.
Жер шарын жүйрік қиял айдай шолып,
Адамзат арманына араласқан;
Көк емес, жердің күні еді Ленин,
Дабыл қаққан, данышпан даңқы асқан.
Таңында тап туғызған, өрен жүйрік,
Өлшеусіз өскен ойы бала жастан.
Ақылмен таң арайын елге атқызып,
Езілген еңбекшінің көзін ашқан.

Сол дана мәңгі ұйқтады... өлді бүгін.
Қалдырды бізге атқызған таңғы нұрын.
Өзі өлді... жолы мәңгі, сөзі құрал,
Құрыштай соңында ұрпақ қалды буын.
Сөнбейді, салған жолы, күн сөнгенше,
Нық ұстайд еңбекші тап Ленин туын.
Жоқ... Ленин, жоқ, жоқ, Ленин дегенменен,
Большевик жүрегінде сенің үнің!
Кемеңгер, күмбезінде тыныш ұйқта!..
Жолың берік, жайқалмақ мәңгі туың!!!

1927

КҮЛІМДЕЙДІ КҮМІС КҮН ДЕ

Октябрь, еңбекші елге атқан таңсын,
Ардақтап, сүйіп-құшып тапқан таңсын,
Қай сағат, қай минутта кездесем деп,
Жалшы үшін жарығынды жаққан таңсын.

Жайнаған жарығыңнан сәуле шаштың,
Сәулеңмен қараңғылық кілтін аштың,
Өмірге күн келбетті сен келгенде,
Шарықтап, шаттанғаннан шалқымас кім!

Октябрь онға толды күшін жиып,
Халқына ту ұстатты құлшындырып,
Мәз-майрам адам түгіл, мерекеде
Құстар да алақайлап ұшты биік.
Жердегі нұрлы өмірге көк таңғалды,
Күлімдеп күміс күн де басын иіп.

1927

АЛТЫН ДӘН

Октябрь деген жаз шығып,
Бізде алтын дән егілген.
Тамырлап өсті жас шыбық.
Жаңа шығып көрінген.

1927

ЖАС МҰҒАЛІМ

Мектеп ашып,
Білім шашып,
Елге жеміс егетін.
Жас мұғалім,
Нұрын ғылым
Жас ұланға себетін.

Жас ұланның,
Аш қыранның,
Сәуле сеуіп, сауатын.
Текке өткізбей,
Көпке өткізбей,
Жас өмірдің сағатын.

Еңбекші елде,
Бүліс белде,
Талай надан бауырың,
Соған жапсыр,
Соған тапсыр,
Коммунизм тамырың.

1927

ҚОДАР КҮЛІП ТҮР

Таң азаннан талпынып,
Еркелеп, ойнап дыңылдап.
Көк майсада бір адам
Пішен шауып зырылдап.
Құлаштап талмай сілтейді,
Сілтесе орақ шыңылдап,
Жалтылдап жылжып кетеді,
Шөп астында сырылдап;
Төңкерілген жапырлап,
Жығылып тепсең суылдап.

Мамығы мамық майысқан,
Шапқандайсын қызығып.
Өткір орақ сыпырад,
Ұстарадай жүзі іліп:
Орақшының еттері
Бөлек-бөлек үзіліп,
Шапқан жердің шалғысы
Сымдай болып сызылып.
Көгенделген қозыдай,
Көпені жатыр тізіліп.

— Бұл кім?
— Бұл ма? Қодар-кұл,
Құрышты қуат қол күші.
Байдың қыстау, тепсеңің
Үлеске алып, онды ісі.
Күшікбайдың тепсеңі
Шауып жатқан «нормысы»
Мамығы майда оралған
Жердің бір шүйгін жондысы.

Тандаулы жер алдымен
Кедейлерге тиіп тұр.
Шұрайлы жерді жалшы алып,
Амалы байдың құрып тұр.
Үкімет өзін жақтайды,
Батырақ бәрін біліп тұр.
Екі езуі құлақта
Миықтан Қодар күліп тұр.

1927

ЖЫЛ ҚҰСЫ

(«Жыл құсы» журналына арнап)

«Жыл құсы» жаңа туды қанат сермеп,
Ұшуға ыңғайланып жоғары өрлеп,
Қатпаған қауырсыны жас балапан,
Талпынды алға қарай күші кернеп.
Жазғы таң құшағында сайран салып,
Аспанның аясында самғап гүлеп.
Оятып ұйқысынан сахараны,
Ойлайды сергітуге үнмен тербеп.

Сырнайдай ән сызылтпақ үн жіберіп,
Көмекші, көтермекші болса серік.
Пернелі нәзік шектен күй шырқамақ,
Егер де бабын тапса жемін беріп,
Ол жемі: қаламгердің тіл үшінде,
Еңбектің күйін шертіп берсе теріп.
Жем шашып, балапанды шырқатуға,
Жас қалам, желпіндірер жырлар төгіп.
Қаламгер, сөз зергері, енді құлшын,
Жем беріп баулып, сүйеу келді шағың!..
Жырламақ тап тілегін, жалшы жырын,
Жаңғыртып алтынданған таң шалағын.
Жан-жағын жырға толы жарық қылмақ,
Ұшқыннан сәуле болып жағып шамын.
Құттықтап жас жүректі оятады,
Сездіртіп тәтті үнімен жаздың таңын.

1927

АЛҒАШҚЫ АДЫМ

Басқанда алыс жолға алғашқы адым,
Тұлымым желкілдеген жап-жас шағым,—
Есімде: жетім тайлақ өркешіне
Жарбиып қаршадай боп жармасқаным...

Туған кез өмір бізге нұрын шашып,
Оқуға кеттім елдің өрін асып,
Жаутаңдап жетім тайлақ желе берді
Құмға тек табанының мөрін басып.

Бүк түсіп қала берді Нарын құмы,
Қой баққан жерім талай дауыл күні...
Жаулығын желпи бұлғап:— сау бол!— деген
Құлаққа сонда анамның шалынды үні...

Ол үнге қарайласам, айналамын,
Анамның білем тағы аймаларын,
Әудем жер шығарып сап, алдымды орап
Құйрығын қалды бұлғап Майлыаяғым.

Сүйеніп қолындағы таяғына,
Жақоң қарт жолыма ұзақ қарады да,—
Қош айтып үй жанында тұрды қатып,
Қалғандай Бесешкіге қарауылға...

Қалқиып өзім туған қара лашық,
Мен ұзап кеткен сайын қалды қашық.
Бір қадам мен ілгері басқан сайын
Жарқырай түсті сәуле алдымда ашық.

1928—1948

АЭРОПЛАН

Бұлты алтын, жасыл, зеңгір, атлас аспан,
Күміс күн қойнында ана нұрын шашқан,
Бөленіп сол аспанның ләззәтіне,
Бір нәрсе көрінеді бұлттан асқан.
Қадалып, ноқаттай боп қалықтайды,
Секілді кербез көктің кілтін ашқан.

Ол не зат, ноқаттай боп қалықтаған?
Сүгіретін аспан айна анықтаған.
Емес пе, көкте жүрген бала бүркіт,
Әлде не? Жоғары өрлеп шалықтаған.
Ұшып жүр биік көкте, тиіп көкке,
Аққу ма, аспанда әлде шарықтаған?

Бүркіт те, аққу да емес ұшып жүрген,
Ноқаттай көзге алыстан түсіп жүрген.
Серпіле көк шарлаған аэроплан,
Аймалап, аспанды айқын кұшып жүрген.
Тұңғиық көк дария көкке сүңгіп,
Секіріп көк бұлттан ыршып жүрген.

Кұрсанған болат сауыт, құрыш қанат,
Суарған бұлт суына күміс қанат.
Кезқұйрық қауырсыны көкті тіліп,
Алмастай ауа жарған қылыш қанат.
Қол орақ, балға сүгірет бауырында —
Күннен күш алып күнде құрыштанад.

Жарқырап бауырында жұлдыз күліп,
Дірілдеп зеңгір көкте ұшты шүйіп.
Нұрымен қаса сұлу шомылдырды,
Алтын күн, мөлдір аспан аса сүйіп,
Қиырдан қалқып, құлап жатқан бұлттар.
Өтісті сәлем беріп, басын иіп.

Түйілген топшы болат, алмас қанат;
Ойнақтап, көк жүзіне сайран салад.
Елімнің ақ сұңқардай сұлу құсы,
Шарықтап үні аспаннан жерді жарад.
Халқымның желден жүйрік жас түлегі.
Самғаса бұлттан асқан жеті қабат.

Жайнаған айлы түнде қанат жайып,
Қику сап ұшқан сайын құмарланып.
Жалаңаш ақ төсінде жұлдыз ойнайды,
Қойғандай алтын моншақ сәнге тағып.
Елімнің ұшқыштары қанат қақты,
Жүздері бейне қызыл гүлдей жанып.

1928 Қызылорда.

ЖАҢА ӘРІП

Жаңа әріп,
Жаңаланып,
Шықты жаңа өмірде
Түр бергендей,
Түрленгендей,
Оңайланып өмірге...
Өрнек берген
Өрнектелген
Солдан оңға жазғанда,
Салсаң назар,
Жазуға ажар
Беріп, жолды сызды алға.
Десте-десте,
Сұлу кесте,
Безелінген үзіліп,
Кезек-кезек,
Қалам кезеп,
Жазғандайсын қызығып;
«Әліп-би»-і,
«Би мен ти»-і
Бөгеп еді арабтың,
Жаңаланған,
Жаңа алынған,
Жаңа әріпті жараттым.

1928

БІЛІМ ДАРИЯСЫ

Советтің сұлу мектебі,
Білімі өрге өрлеген,
Күлгізіп күнді көктегі,
Құлашын шыңға сермеген.

Білімнің алтын дариясы,
Күміс төсін кергендей,
Түбінде маржан нұр тасы,
Сүңгісе сырын бергендей.

Жолдары білім дария,
Маркс — Ленин данышпан,

Нұр құйған жан-жанына
Сол дария ағыстан.

Білімге сүңгір жаңартар,
Өмірдің еңбек жалшысы;
Толқынды дария тазартар,
Алтындай онын тамшысы.

1928

ЖҰЛДЫЗ

Түн қараңғы қоңыр бұлт,
Бір кезде түсі бұзылған.
Кеудеде өрт, жабық кілт...
Қайғыдан сызық сызылған.
Бұлттан көрпе жамылып,
Қансырап әлем ойлады.
Дүние өрт боп жарылып,
Өртте екі тап ойнады.
Езілген тап екпінді,
Создық қолды жұлдызға,
Қолға ағып дөп қонды,
Таңғы шолпан жұлдыз да.
Жарығы жайнап жарқылдап,
Құлпырды қызыл жұлдызым,
Бес бұрыш алтын жалтылдап,
Қызартар — нұрлап жер жүзін.

1928

ҚЫС

Қылышын сүйреп қыс жетті,
Жер жүзін аппақ қар басып.
Қалшылдаған қыс кепті,
Суыққа суық жалғасып.
Аяз қарып жалақтап,
Қысқы суық қысылтты.
Кисе де киім қабаттап,
Денені шағып үсітті.

Елемейді суық өткенін,
Шыңылдатып құлақтан.
Балалардың беттерін
Суық сүйіп қызартқан.
Талпынып балалар талапта,
Боқшасын іліп мойнына,
Бара жатыр сабаққа
Мойнын бұрмай ойынға.
Теміртай-ау, Теміртай!
Мектепке бар, қайдасың?
Білімнің тасын кемір, Тай,
Әкең малың жайғасын.
Қарашы, түрін боранның,
Бораған бұрқ-бұрқ борасын.
Койшығұл, бірер қараңның
Жылы қылып, жайла қорасын.
Қыс қысылтпай малыңды,
Жақсы күтсең еп қылып,
Жазды күн қатын-балаңды
Сауының асырар тоқ қылып,
Көк өгізің семірсін,
Қыстай тыныш от оттап.
Жаз шыға соқа жегерсін,
Сар далада соп-соптап.
Соп-соптаған дауысың
Ұйқысын жердің оятар.
Еңбегіңмен таныссын
Балпаң байлар ойы тар.

1928

МЕН ОКТЯБРЬ ҰЛЫМЫН

Қараңғы ащы тұрмыстан,
Қиындық көріп ығысқан,
Құл боп, күң боп жалынып,
Бай табына туыстан.
Тұрғанда қор боп, Октябрь
Таңы атқан шығыстан.
Мен Октябрь ұлымын.

Борсық қысып жанымды,
Сүліктей сорып қанымды,

Тек мен емес ездi ғой,
Еңбекшi, жалшы табымды,
Табыммен менi теңелткен
Октябрь атқан таңымды,
Мен Октябрь ұлымын.

Екпiндi еңбек дуым бар,
Жер жаңғыртқан шуым бар,
Атқан оққа құламас,
Қырмызы қызыл туым бар,
Күлкiм күндей, бұрқансам —
Тас балқытар буым бар.
Мен Октябрь ұлымын.

Нашарды бұрын көретiн
Қолым ұшын беретiн;
Коммунизм ұрығын
Еңбекшi елге себетiн,
Кедейшiл коминтерннiң
Туы астында жүретiн,
Мен Октябрь ұлымын.

1928

ҚЫЗҒАЛДАҚТАЙ ПИОНЕР

Қызғалдақтай құлпырып,
Жас пионер балдырған,
Жаз болды деп қуанып,
Жанарын нарттай жандырған.
Самаладай самсаған,
Көктегi гүлдей жаңбырдан.
Барабан соққан даусынан,
Аспан асты жаңғырған...
Ән қосқан даусы жер жарад,
Жас ұланның шуының,
Көркейедi астында
Отан қызыл туының.
— Дайын бол!
— Дайын!— ұраны,
Күш пен жiгер бойында.
Көзi көргiш қияны

Ұстасы сұлу ойдың да.
Галстугі қызарып,
Жарасып жүр мойнында.
Балапандай пионер,
Кіршіксіз таза жүрегі;
Оларды мақтан қылады ел,
Өрлейді өрге жігері;
Болашақ дәуір қожасы,
Ел ұрпағы, тірегі...
Жаздай жайнап көркейсін,
Қызғалдақ ұлан тілегі!

1928

ҚЫЗЫЛ ӘСКЕР

Қуат қайнап күйкылжыған қырандар,
Қажыр қайтпас, қырағы қырғи ұландар.

Жауға қаптап,
Шығып сап-сап,
Жеңіп таптап,
Алға аттап,

Табын жақтап батыр ұлан ұрандар.
Болат құрсау, мұздай темір буынып,
Сауытыңнан түгің шығып, түйіліп,

Көк құрыштан
Жалын шашсаң,
Қорқып дұшпан
Сенен қашқан,

Шынық, жауға жай оғындай шүйіліп!
Жау тиіссе, түнерсе бұлт түн түнек,
Өрт боп жанып, түре қуып дүркірет:

Еңбекші тап,
Ұлдары нақ,
Табың сақтап,
Сақ бол, сақ, сақ!

Күшейе түс бейне күндей күркіреп!
Көк тіреген көк найзаңның ұшына,
Желкілдетіп, туынды іл ұшыға.

Тауды тессін,
Тастан өтсін,

Торды сөксін,
Талқан етсін,
Атқан оғың жау жүрегін ұшыра!

1928

ТАЙМАЙМЫЗ

Еңбекші ескіден
Езілген ұланбыз.
Ерік алған осы күн
Жауынгер қыранбыз!..

Хан, патша, бай, болыс
Еңіретіп жылатқан.
Оларды біздің күш
Қиратқан, құлатқан.

Жер жүзі тұрса да
Өртеніп өрт болып,
Жас әскер талмаймыз,
Ойнаймыз от болып!

Қызарып нұр туым
Дұспанға от шашты...
Ержүрек қызуым
Балқытад көк тасты!

Жер жүзі тұрса да
Өртеніп, өрт болып;
Жас әскер таймаймыз,
Ойнаймыз от болып!

1928

ЕҢБЕК СҮЙГІШ ЖЕҢЕШЕМ

Білегін әппақ түрініп,
Үй жұмысын істеген,
Тап-таза боп үрініп,
Үстіне шаң түспеген.

— Бұл кім жүрген жұмыста?
Танымаймын, деме сен!
Еркін енген жұмысқа,
Бұл еңбекші жеңешем.

Еңбегімен өрлейді,
Құр далаға есірмей,
Керіліп кеуде кермейді,
Байдың бәйбішесіндей.

Көрдің бе, жібін иіріп,
Өрмегін тоқып жатқанын.
Іске асырад үйіріп,
Ағайдың жинап тапқанын.

Тазалықты ұстайды,
Күтеді денсаулықты..
Ағайды жөнсіз қыспайды,
Әпер деп көйлек, жаулықты.

Еңбекке балқып былқылдап,
Бұралып сұлу сүйегі,
Ақ балтыры бұлтылдап,
Еңбекті жеңгей сүйеді.

1928

ҚОЙШЫ

(Кеше, бүгін)

К е ш е:

Кигені бұтта шалбар қатқан жарғақ,
Қаудырлап төрт елі кір батқан жарғақ.
Денесін су тигенде жирендіріп,
Ауырлап көгіс тартқан, батпан жарғақ.
Қатыңқы кара қайыс денелерін,
Суықта мұздай қарып шаққан жарғақ.

Сарсылып ұзақ күнге қойын бағып,
Талықсып, шаршап, талып естен танып,
Құнысып, құлазыған қу далаға
Сыбырлап сырын айтып, мұңын шағып,

Бұйығып бүрсен қағып қалтырайды,
Денесін қызыл-шұнақ суық қарып.

Келеді азып-тозып күн батқанда,
Ұзақ күн көп талығад қой баққанға;
Көже ішіп, жабу төсеп ұйқтап жатыр,
Қасынып, көзін қадап от жаққанға...
Кетеді шошып тұрып қой өргізіп,
Саз берін құлан-иек таң атқанда...

Қатпар көн аяқтары тілім-тілім,
Жарақат бүрген кірген жері ірің,
Ақ таяқ, қолда қалақ, ерні жалақ.
Аштықтан қойды еміп жатқан түрін
Көргенде, адам түгіл аямас па
Хайуан да, күйінішті жүрек мұнын...

Бүгін:

Еліме Октябрьдің таңы атқалы,
Жарқырап жалшы тапқа шам жаққалы,
Бай қандай, жалшы қандай кеше жүрген?
Атқан таң тендік заңын таратқалы.
Төбесі тиді көкке кедейлердің
Жалшы үшін жаңа дүние жайнатқалы.

Кеше жүрген көп малай көзін ашқан,
Көзін ашқан, қаз-қатар алға басқан.
Байдың қыстау, тепсеңін алып шауып,
Егін де көп, колхозға ұйымдасқан.
Батырақтар биікке көз тастаған,
Еңбегінің жемісі судай тасқан.

Түскен жоқ мұндай тендік бізге көктен,
Зар еңіреп тілесек те бар тілекпен,

Бай табы жалшыны аяп жібіген жоқ,
Қайғының «байғұс қой» деп зарын шеккен.
Күресте тас-талқан қып жеңіп алдық,
Болаттай ұйымдасқан күш білекпен.

1928.

СУЫҚ ҚОЛҒА СҰҚТЫРМА

Қой терісін жамылып,
Бөлтірігі қасқырдың
Арадан қалса табылып.
Тапжылдырмай басқа ұрғын.

Табына тартып тап берер,
Бөлтірік істеп бөрі ісін...
Тойып алып жалт берер
Тағы да бір жем үшін.

Білім, өнер, ұқтын ба,
Кедей ұлы, сен үшін,
Суық қолға сұқтырма,
Октябрьдің жемісін!

1928. Алматы

«АЛЛА», «ҚУДАЙ»— ЖАЛБАРЫНҒАН СӨЗДЕРІ

(Конфиска)

Қарны қабак,
Беті табак,
Жалшы қанап,
Бай мұз-балақ
Қорсылдап ед қабандар;
«Қанды көйлек»
Кілегейлеп,
Елді билеп,
Жалшыны илеп,
Шағып ед жылан-шаяндар.

Міне бүгін,
Жалшы буын
Үдеп дуын,
Қызыл туын
Қырмызылап қолға алдың.
Жердің шарын,
Еттің жалын,
Байдың малын
Қолыңа алдың
Теңдік заңын қолдандың.

Малдан безіп,
Жиһан кезіп,
Жауыз бұзық,
Үміт үзіп,
Үрейі ұшып жоғалды.
Байға қысым,
Сенің үшін
Ондалды ісің,
Жалшы, түсің,
Жаңа дүние жол алды!

Қайрат жасып,
Ұшқын қашып,
Асып-сасып,
Желке қасып,
Шүңірейін көздері,
Байлар барын
Шашты малын,
Өш-өш! Залым!
Шеңбер қарын,
«Алла-күдай»
Жалбарынған сөздері!

Аузында аллаң,
Досың моллаң,
Ойды орған,
Қырды қырған,
Жоғал, жуан жебірлер!
Біз күш қосып,
Колхоздасып,—
Судай тасып,

Алға басып,
Күшейеміз,
Нарт ту мәңгі желбіреп!

1928

САУАТЫҢДЫ АШ

Ғасыр бойы тұман басқан,
Мұңдыларды мұнар басқан,
Жұмысшы тап теңдік алып,
Көзін ашқан, ұрандасқан!

Білімге кеп қаптап қаулап,
Аттанды жұрт сансыз саулап,
Сауатыңды аш! Ұран сала,
Тауға самғап, өрттей лаулап!

1929

ТАҢ ШАПАҒЫ

Мінекей таң сарғайды сіберленіп,
Таң қанаты жайылды жұлдыз сөніп...
Жасыл атлас секілді жібек жиек,
Көк белдеуі сары алтын нұрын төгіп.
Шығыр бұйра көк шөпте шық жылтылдай,
Қүміс моншақ қойғандай сөнге сеуіп.
Таңғы тәтті тербеліп терең ұйқы,
Жұрт оянды, сыбырлап сыбыс беріп...

Ертеңгі уақыт мұнарлы тамаша жаз,
Сағым ойнайд, күн күліп қараса мәз.
Шеру тарта аспанда тізбектеліп,
Қиқу салған сыңқылдап қараша қаз.
Көкірек керіп жұпарлы ауа жұтқан,—
Аспан ана төсінде балаша қаз.
Қауырсынды қанаты бұлтқа сүңгіп,
Жүзіп барад қуанған балаша мәз.

Өзен ағып гүрілдеп сарқыраған,
Аспанға айна мөлдір су жалтыраған,

Жаңа шығып келе жатқан күннің көзі,
Сәуле сеуіп, нұр бүркіп жарқыраған.
Алтын шыбық сәулесі көз ұялтып,
Жүзіп қана суда ойнап қалтыраған.
Саңқ-саңқ үріп қорашыл кәрі төбет,
Анда-санда қотанда барқыраған...

Жаңа-жаңа жұрт өріп тұрысып жүр,
Мал өргізіп, мал сауып шығысып жүр.
Иінінде су ағаш суға барып,
Әзіл сөзбен жеңгейлер ілісіп жүр;
Жұмыр торғын жарқылдап ақ балтыры,
Әлденеге сыңқылдап күлісіп жүр.
Құлын, тайлар құлдырап құйрық атып,
Бірін-бірі жарысып, қуысып жүр.

Анау белде қойшы әнін шырқатып жүр,
Жазғы жасыл даланы шулатып жүр.
Жерге қарыс кіргізіп тегершігін,
Тракторын тұлғалы ер тулатып жүр.
Қошқыл қара қорыс қып бұйрат дәнді,
Топырағын туырылтып туратып жүр.
От кеудесін соқтырып машинаның,
Еңбек күйін үнімен жырлатып жүр.

1929

ТУРКСИБТІҢ ДАБЫЛЫ

Бұл не керім, күдіретті?
Күші жерді тітіретті.
Күрс-күрс таудың жонын ойды,
Күйретілді, күтір етті.

Күрт-күрт ойған өрде күрек,
Кірш-кірш кесіп жерге кіред.
Шақ-шұқ сүймен, түйрей тиген,
Тонды тілген тереңірек!

Орыс, ноғай, өзбек, доңған,
Ұйғырлар да ойдан-қырдан
Қазақтармен қоян-қолтық
Жасыл жонда жолды салған.